

Nota

Programma van maatregelen

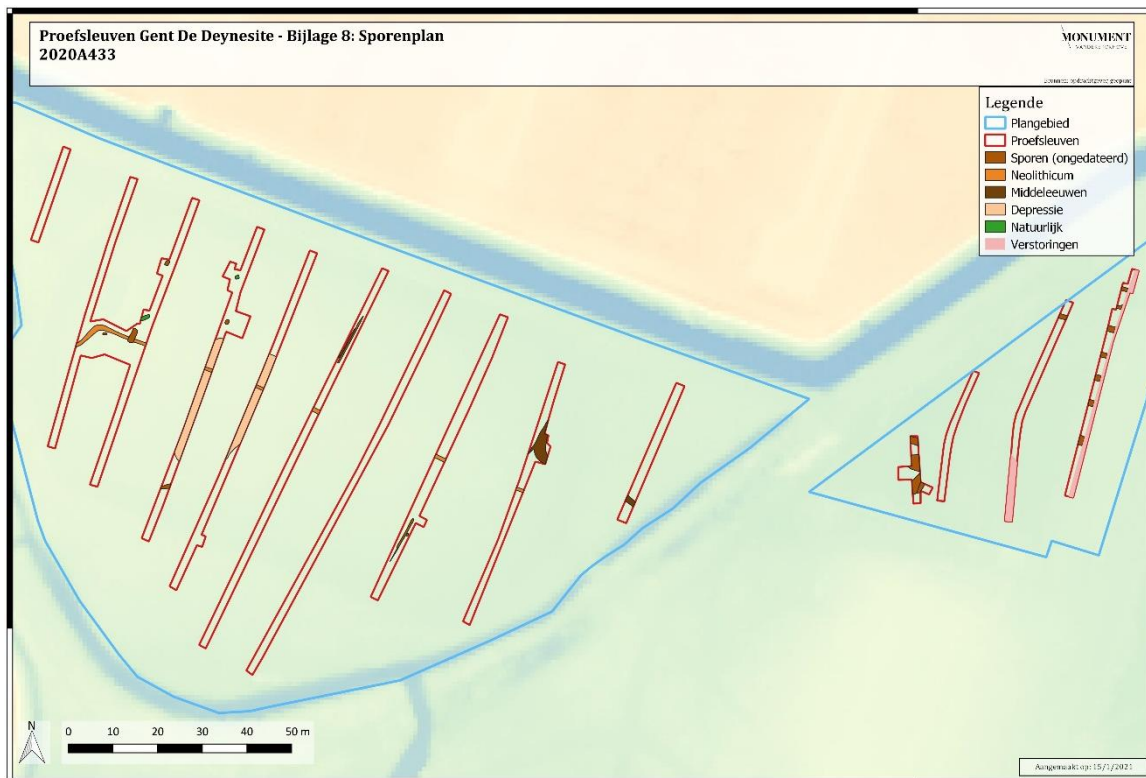
Gent

Ebergiste de Deynestraat (Prov. Oost-Vlaanderen)

Auteurs: Jelle DEFRANCQ, Bert MESTDAGH

Projectcode: 2020A433

Projectcode:	2020A433
Naam erkende archeoloog:	Monument Vandekerckhove
Erkenningsnummer:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00031
Locatiegegevens:	Gent, Ebergiste de Deynestraat
Lambertcoördinaten onderzoeksgebied:	Noordwest: 103795.815,190117.565 Noordoost: 104063.715,190089.744 Zuidwest: 103820.510,189991.274 Zuidoost: 104041.208,190016.907
Kadastergegevens:	Gent, afdeling 8, sectie H, perceel 656° en afdeling 24, sectie B, percelen 12k en 12m
Begindatum onderzoek:	30/09/2020
Einddatum onderzoek:	07/01/2021
Relevante termen thesauri:	Proefsleuvenonderzoek, neolithicum, middeleeuwse en post-middeleeuwse <i>off-site</i> fenomenen
Alle betrokken actoren:	Jelle Defrancq (archeoloog), Siel Leemans (archeoloog), Bert Mestdagh (archeoloog), Lisa Weyts (archeoloog)
Betrokken personen buiten het project:	/
Contact:	info@monument.be; T: +32 51 31 60 80

Figuur 1: Allesporenkaart van het proefsleuvenonderzoek ter hoogte van de De Deynesite.

- **Aanleiding vooronderzoek**

In het kader van deze archeologienota werd een bureauonderzoek uitgevoerd (ID 8945 en 2018F100). Tijdens dit bureauonderzoek werd het onderzoeksgebied geografisch, geologisch, historisch en archeologisch gesitueerd aan de hand van reeds bestaande bronnen. Het bureauonderzoek kon de aan- of afwezigheid van een archeologische site niet staven waardoor verder archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem werd geadviseerd in de vorm van landschappelijke boringen en een proefsleuvenonderzoek. Deze nota is het verslag van het geadviseerde proefsleuvenonderzoek. Het verslag van de resultaten van de landschappelijke en verkennende boringen is neergeschreven in een apart verslag (2020A141 en 2020D225) dat concludeerde dat geen verder waarderend booronderzoek nodig was maar direct kon overgegaan worden naar proefsleuven. Hierbij werd het volledige plangebied weerhouden voor proefsleuvenonderzoek

➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek (zie bekrachtigde archeologienota ID 8945, 2018F100¹) voor meer informatie.

¹ DEMEULEMEESTER & VERMEERSCH 2018.
<https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/8945>

- **Resultaten vooronderzoek**

- ➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek (zie bekrachtigde archeologienota ID 8945, 2018F100²)
- ➔ zie het verslag van resultaten landschappelijk en verkennend booronderzoek (projectcode 2020A141 en 2020D225³)
- ➔ Zie het bijgevoegde verslag van resultaten proefsleuvenonderzoek (projectcode 2020A443⁴)

- **Gemotiveerd advies**

In het kader van de geplande ontwikkeling van de De Deynesite in Gent, werd na een uitgebreide bureaustudie (ID 8945 en 2018F100) een archeologisch traject uitgerold. Dit ging van start met de eerder uitgevoerde landschappelijke en verkennende boringen (2020A141 en 2020D225) en mondde uiteindelijk uit in deze prospectie door middel van proefsleuven.

De totale oppervlakte van het onderzochte terrein bedraagt ca. 1,7ha. Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn veertien parallelle sleuven en meerdere kijkvensters uitgegraven. Zo is in totaal 1627m² verdiept tot op het archeologisch relevante niveau. Er werden elf bodemprofielen geregistreerd om de bodemopbouw te begrijpen. Dit toonde op de locaties met een intacte bodemopbouw een opeenvolging van een A-, B- en C-horizont.

Verspreid over het onderzochte terrein werden een beperkt aantal sporen herkend. Het gaat om greppels, kuilen en een depressie. Een mogelijk (laat-) neolithische greppel doorsneed de westelijke zone van het plangebied. Omdat andere gelijktijdige sporen ontbreken, is een interpretatie moeilijk uit te werken voor deze fase. Greppels uit de late middeleeuwen en de postmiddeleeuwse periode zijn geïnterpreteerd als *off-site* fenomenen.

Er wordt een uitgebreider archeologisch onderzoek geadviseerd binnen het plangebied. Dit onderzoek wordt geconcentreerd op de mogelijke neolithische greppel en een eventuele bijhorende uitgebreidere site.

² DEMEULEMEESTER & VERMEERSCH 2018.
<https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/8945>

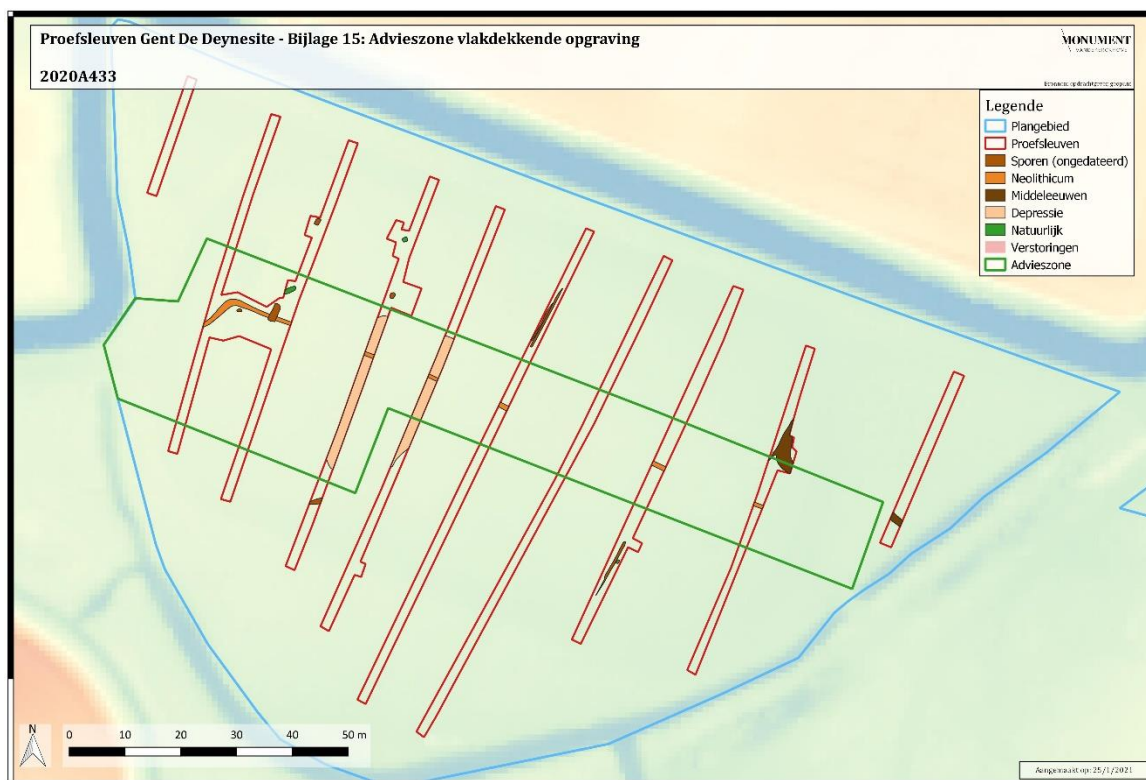
³ DIERCKX & VANHOUTTE 2020; LEGRAND & VANHOUTTE 2020.

⁴ MESTDAGH & DEFRANCQ 2021.

- **Planafbakening**

Het plangebied bestaat uit twee zones met een totale oppervlakte van ca. 1,7ha. Het vervolgonderzoek zal zich enkel concentreren in de westelijke zone, rond een greppel. Daartoe is een zone van **3000m²** afgebakend. Hierbij dient minimaal de greppel over de volledige lengte vrijgelegd en archeologisch geregistreerd te worden. Waar de greppel een recht verloop heeft, wordt langs beide zijden een strook van ca. 5m opgegraven. In het westen wordt een uitgebreidere zone vlakdekkend opgegraven. Daar maakt de greppel een hoek, waardoor ten zuiden en ten zuidoosten ervan een grotere kans bestaat op gelijktijdige archeologische sporen.

Wanneer, in de vorm van archeologische sporen of vondsten, door de erkend archeoloog aanleiding wordt gezien om de op te graven zone uit te breiden, kan binnen het plangebied tot maximaal **500m²** extra worden opgegraven. Dit kan zowel via uitgebreidere zones of door middel van zoeksleuven. De noodzaak voor het al dan niet aanwenden van deze bijkomende oppervlakte dient voorafgaand besproken te worden met minstens Onroerend Erfgoed.

Figuur 2: Projectie van de proefsleuven en de aanduiding voor de op te graven zone.

- **Vraagstelling**

Het doel van het onderzoek is om te achterhalen wat de exacte aard en omvang is van de archeologische site die werd aangetroffen in de bodem. Kennis daarvan kan bijdragen tot een beter begrip van de geschiedenis van de regio. Hiertoe worden volgende (niet-limitatieve) onderzoeksvragen voorgesteld:

- Heeft de voorgestelde methodiek (met een vastgelegde vlakdekkend op te graven zone rond de greppel en met bijkomend een eventuele uitbreiding) zijn nut bewezen bij dit onderzoek?
- Hoe is de bodemopbouw en heeft dit invloed op de bewaring van de sporen?
- Kon op basis van de opgraving en eventueel natuurwetenschappelijk onderzoek de greppel gedateerd worden?
- Werden bijkomende sporen gevonden die gelijktijdig zijn met de greppel?
- Konden sporen uit andere perioden geregistreerd worden en is er een chronologie op te stellen?
- Wat is de aard van de archeologische site, sporen en/of artefacten (bewoning, funerair, ambachten, ontginning...)?
- Kon de omvang van de volledige archeologische site worden achterhaald?
- Hoe past de vindplaats binnen het regionale landschap uit deze specifieke periode(n)? Zijn deze vergelijkbaar met andere soortgelijke vindplaatsen uit dezelfde periode of heeft de site een afwijkend karakter?
- Is er tijdens de archeologische opgraving informatie verkregen over de vegetatie binnen en rond de site en wat zegt dit over de menselijk activiteiten in de omgeving?
- Kan op basis van de aangetroffen sporen een verwachtingspatroon voor de omliggende percelen opgemaakt worden?

- **Plan van aanpak**

De hierboven reeds beschreven advieszone wordt onderzocht aan de hand van een **vlakdekkende opgraving met de mogelijkheid om tot 500m² extra op te graven**. Afhankelijk van de praktische uitvoering kan dit gebeuren in één of meerdere opgravingsvakken en met bijkomende zoeksleuven. Hierbij is het van belang dat deze een voldoende grote omvang hebben om een optimaal ruimtelijk inzicht te verkrijgen tijdens het terreinwerk. Concreet wil dit zeggen dat aangetroffen sporen of structuren steeds in hun geheel worden opgegraven. Het couperen gebeurt pas wanneer de volledige structuur is vrij gelegd.

Men dient te vermijden dat het opgravingsvlak langdurig ongeregistreerd blijft en door extreme weersomstandigheden (vb. droogte of overvloedige regen) beschadigd wordt. Opgravingsvlakken kunnen enkel door zwaar materieel worden betreden nadat het is

geregistreerd en na goedkeuring door de veldwerkleider. Dagelijks is een geüpdatet sporenplan beschikbaar.

Alle graafwerken gebeuren onder begeleiding van minstens één archeoloog. Het afgraven van de grond gebeurt laagsgewijs en tot op het archeologisch relevante niveau met een graafmachine met tandenloze bak. Mogelijk is het in het westen noodzakelijk om in twee vlakken te werken. Dit zal tijdens het veldwerk worden beoordeeld door de veldwerkleider. Het veldwerk, de verwerking en de rapportage dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. Hierop worden geen afwijkingen voorzien.

Staalname en conservatie dienen te gebeuren volgens de bepalingen zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk

- **Criteria**

Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling beantwoord kan worden. Het gefundeerd kunnen beantwoorden van de vraagstelling is dus het evaluatiecriterium aan de hand waarvan de erkende archeoloog zal bepalen of het onderzoeksdoel succesvol bereikt is.

- **Schatting totale duur**

Er wordt geschat dat een voldoende grote en ervaren opgravingsploeg het terreinonderzoek kunnen afronden in ca. 10 werkdagen.

- **Kostenraming**

De kostprijs voor het archeologische onderzoek wordt geraamd op ca. 30 000 euro. De kosten voor graafwerken, bemaling, werfinfrastructuur, conservatie en het opsporen/aanduiden/beschermen van leidingen en kabels maken geen deel uit van de kostenraming.

- ➔ Veldwerk, verwerking en rapportage : 20 000 euro
- ➔ Natuurwetenschappelijk onderzoek : 10 000 euro

Voor het natuurwetenschappelijk onderzoek wordt rekening gehouden met minstens volgende natuurwetenschappelijke posten:

Natuurwetenschappelijk onderzoek	
Type onderzoek	Aantal
Waardering C14	4x
AMS C14 analyse (absolute datering)	3x
Waardering pollenstalen	2x
Analyse pollenstalen	1x
Waardering macroresten	2x
Analyse macroresten	1x
Rapportage	1x

- **Gewenste competenties**

Het veldwerk wordt uitgevoerd door minstens een veldwerkleider en een archeoloog-assistent, die permanent op de site aanwezig zijn. Daarnaast wordt conform de Code van Goede Praktijk een aardkundige betrokken bij het veldwerk, deze dient echter niet permanent op het terrein aanwezig te zijn.

- ➔ De veldwerkleider moet beschikken over een ruime kennis betreffende grondsporen en vondstmateriaal uit het neolithicum. De veldwerkleider beschikt over minstens 220 werkdagen opgravingservaring, aangetoond via CV, waarvan minstens 80 werkdagen op landelijke sites met zandleemgronden.
- ➔ De archeoloog-assistent beschikt over minstens 120 werkdagen opgravingservaring met ervaring van opgravingen op landelijke sites met zandleemgronden, aangetoond via CV.
- ➔ De aardkundige moet beschikken over aantoonbare ervaring met archeologisch onderzoek in zandleemgronden

- **Risicofactoren**

Er zal op alle momenten (voorbereiding en uitvoering) een gedegen overleg moeten zijn tussen initiatiefnemer, de aannemer bouwwerken en de aannemer archeologie om de werken optimaal op elkaar af te stemmen.

- **Deponering**

Het archeologisch ensemble zal gedurende en na het afronden van het onderzoek bewaard worden bij Monument Vandekerckhove nv, Oostrozebekestraat 54, 8770 Ingelmunster. Na afronding en oplevering van de rapportage wordt het ensemble definitief bewaard bij de bouwheer. Bewaring gebeurt conform de bepalingen in de Code Van Goede Praktijk (hoofdstuk 30.2).